

Věc C-232/24 [Kosmiro]ⁱ

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce

Datum doručení:

27. března 2024

Předkládající soud:

Korkein hallinto-oikeus (Finsko)

Datum předkládacího rozhodnutí:

22. března 2024

Navrhovatelka v řízení o kasačním opravném prostředku:

A Oy

Další účastník řízení:

Veronsaajien oikeudenvaltontayksikkö

KORKEIN HALLINTO-OIKEUS Mezitímní rozhodnutí [omissis]
(NEJVYŠŠÍ SPRÁVNÍ SOUD,
Finsko)

Předmět

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce předložená Soudnímu dvoru Evropské unie na základě článku 267 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU)

Navrhovatelka v řízení o kasačním opravném prostředku:

A Oy

Další účastník řízení:

Veronsaajien oikeudenvaltontayksikkö (útvár finanční správy pro ochranu práv příjemců daňových výnosů, Finsko)

Napadené rozhodnutí

Keskusverolautakunta (Ústřední daňový výbor, Finsko) 25. října 2022 č. 47/2022

Usnesení Korkein hallinto-oikeus (Nejvyšší správní soud)

ⁱ Název projednávané věci je fiktivní. Neodpovídá skutečnému jménu žádného z účastníků řízení.

Korkein hallinto-oikeus (Nejvyšší správní soud) se rozhodl přerušit řízení a na základě článku 267 SFEU požádat Soudní dvůr o rozhodnutí o předběžné otázce týkající se výkladu směrnice Rady 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty. Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce je nezbytná pro vyřešení sporu projednávaného u Korkein hallinto-oikeus (Nejvyšší správní soud).

Předmět sporu a relevantní skutkový stav

(1) Společnost A Oy (dále rovněž jen „společnost“) požádala Ústřední daňový výbor o vydání rozhodnutí o předběžném posouzení uplatňování daně z přidané hodnoty (DPH) na poplatky, které účtuje svým zákazníkům za faktoring. Společnost rozhodnutí o předběžném posouzení vydané Ústředním daňovým výborem napadla u Korkein hallinto-oikeus (Nejvyšší správní soud), a to v rozsahu, v němž má tento orgán za to, že poplatky účtované společností představují protiplnění za poskytnutí úvěru, které je třeba považovat za poskytnutí finanční služby osvobozené od daně.

Popis relevantního skutkového stavu uvedený v žádosti o rozhodnutí o předběžném posouzení

(2) V žádosti o rozhodnutí o předběžném posouzení je relevantní skutkový stav popsán následovně. Korkein hallinto-oikeus (Nejvyšší správní soud) je povinen spor rozhodnout na základě tohoto popisu.

(3) Společnost A Oy v rámci své podnikatelské činnosti poskytuje finanční služby. Převážnou část podnikání společnosti tvoří faktoring. Jejím vlastníkem je provozní mateřská společnost skupiny, společnost B AB, která vykonává obdobné činnosti vyžadující povolení ve Švédsku.

(4) Zákazníci společnosti obvykle působí v odvětvích, v nichž je míra obratu pohledávek nízká. Záměrem zákaznického podniku, jehož má být dosaženo v rámci faktoringové smlouvy, je získat okamžitě přístup ke kapitálu, který má být dle očekávání získán na základě fakturovaných pohledávek, a nikoli až po uplynutí lhůty stanovené v platebních podmínkách faktur. Kromě toho faktoring zákaznické podniky společnosti zprošťuje nutnosti provádět opatření za účelem vymáhání a upomínání faktur. Pohledávky, které jsou předmětem faktoringu, jsou nesporné fakturované pohledávky vzniklé na základě podnikatelské činnosti zákaznických podniků společnosti.

Faktoring ve formě financování faktur

(5) V případě faktoringu na bázi zástavy, tedy financování faktur, poskytuje společnost svému zákazníkovi financování tak, že mu v rámci určitého celkového limitu poskytne úvěr zajištěný pohledávkami. Maximální výše limitu vychází z analýzy rizikovosti podnikatelské činnosti zákazníka provedené společností. Společnost má právo vybrat si pohledávky, které přijme jako základ pro financování, tedy na které zákazníkovi poskytne úvěr. Pokud je pohledávka přijata k úvěrování, společnost zákazníkovi vyplatí část pohledávky stanovenou na

základě sjednaného poměru úvěru k hodnotě pohledávky, sníženou o poplatek, který náleží společnosti. Poměr úvěru k hodnotě pohledávky buď může pokrývat celou jmenovitou hodnotu pohledávky, nebo může být nižší.

(6) Při financování faktur slouží pohledávky zákazníka jako zajištění financování poskytnutého společností. Zákazník zůstává věřitelem osob, které jsou povinny faktury uhradit, tedy odběratelů uvedených ve fakturách, a v případě jejich platební neschopnosti i nadále nese riziko nesplacení.

(7) Odběratelům zákazníka uvedeným ve fakturách je zasláno prohlášení o postoupení pohledávek zastavených společností, na jehož základě musí pohledávku, jakmile se stane splatnou, uhradit společností. Úvěr, který společnost poskytuje svému zákazníkovi, se snižuje v rozsahu, v jakém společnost získá plnění od odběratelů uvedených ve fakturách.

(8) Společnost odpovídá za upomínání pohledávek, které jí byly zastaveny, a za mimosoudní vymáhání. Neobdrží-li společnost v určité lhůtě, zpravidla do 18 dní od data splatnosti žádnou úhradu pohledávky, na jejímž základě byl poskytnut úvěr, nebo pokud má za to, že pohledávka není uhrazena, může ji odečíst od celkové částky pohledávek přijatých k úvěrování. Podle smlouvy o financování musí tuto úhradu odpovídající výši konečné částky odečtené pohledávky ve prospěch společnosti provést zákazník.

Factoring ve formě prodeje pohledávek

(9) V případě faktoringu ve formě prodeje pohledávek se společnost zavazuje koupit od zákazníka fakturované pohledávky. Mezi společností a zákazníkem je sjednán celkový limit, tedy maximální částka, za kterou se společnost zavazuje pohledávky od zákazníka odkoupit. Maximální výše limitu vychází z analýzy rizikovosti podnikatelské činnosti zákazníka provedené společností.

(10) Zákazník ve smlouvě společností poskytne údaje umožňující identifikaci dosud nesplatných pohledávek, které hodlá prodat společností. Společnost má právo vybrat si pohledávky, jejichž postoupení ve svůj prospěch přijme. Jakmile je pohledávka v rámci smlouvy přijata, uhradí společnost zákazníkovi v souladu s podmínkami sjednanými ve smlouvě mezi společností a zákazníkem platbu za pohledávku, která jí byla postoupena, a to buď ve výši celé jmenovité hodnoty pohledávky, nebo za část jmenovité hodnoty faktury.

(11) Při faktoringu ve formě prodeje pohledávek přechází vlastnictví pohledávek a riziko nesplacení v případě platební neschopnosti dlužníků na společnost.

Factoringové poplatky

(12) Ve smlouvě mezi společností a zákazníkem jsou stanoveny poplatky, které obdrží společnost. Pokud jde o částku, jsou nejvyššími poplatky provize za poskytnutí financování a zřizovací poplatek.

(13) *Provize za poskytnutí financování* je poplatek společnosti za každou pohledávku, na kterou se vztahuje smlouva, vyjádřený procentním podílem. Provize se určuje na základě doby splatnosti pohledávek tak, že je tím vyšší, čím delší je doba splatnosti financované pohledávky dohodnutá mezi zákazníkem a jeho odběratelem uvedeným ve faktuře. Výši provize ovlivňuje i úvěrový rating zákazníka a odběratelů uvedených ve fakturách.

(14) V případě faktoringu ve formě financování faktur může být například v rámci 100 % poměru úvěru k hodnotě pohledávky jako provize sjednáno jedno procento z každé pohledávky s třicetidenní lhůtou splatnosti, přičemž společnost zákazníkovi za každou zastavenou pohledávku se jmenovitou hodnotou ve výši 100 eur poskytne úvěr ve výši 99 eur. Zákazník v tomto případě společnosti zaplatí provizi za poskytnutí financování ve výši jednoho eura. Zbývající částku společnost obdrží buď přímo od odběratele uvedeného ve faktuře, a to po datu splatnosti zastavené pohledávky, nebo v konečném důsledku od zákazníka.

(15) V případě faktoringu ve formě prodeje pohledávek se výše provize za poskytnutí financování určuje stejným způsobem jako u faktoringu ve formě financování faktur. V případě obou forem společnost provizi obdrží předem.

(16) *Zřizovací poplatek* je paušální poplatek, který zákazník společnosti hradí za činnosti spojené se zřízením a aktivací faktoringového mechanismu, mezi které patří mimo jiné povinnosti související s předpisy o praní špinavých peněz.

(17) Kromě toho si společnost účtuje mimo jiné tyto poplatky:

- *Poplatek za limit* je poplatek za limit, který společnost poskytla zákazníkovi a který má zákazník k dispozici, vyjádřený procentním podílem. Výše poplatku za limit se stanoví na základě maximálního limitu. Jedná se o odměnu společnosti za to, že zákazníkovi poskytla limit.
- *Měsíční nebo roční poplatek* představuje odměnu za průběžnou správu smlouvy.
- *Poplatek za zpracování faktury* je paušální poplatek za každou fakturovanou pohledávku. Poplatky slouží ke krytí nákladů, které společnosti vznikají v souvislosti s převodem a správou pohledávek.
- *Roční poplatek za zákaznický portál* je odměna hrazená za internetové stránky, které jsou zákazníkovi k dispozici. Zákazníci, kteří se rozhodli pro tuto službu, si mohou prostřednictvím portálu prohlížet financované nebo odkoupené faktury a mimo jiné mohou dostávat zprávy o vyúčtování.
- *Provize za vymáhání* představuje odměnu související s vymáháním úhrady faktur, kterou společnost účtuje hlavně dlužníkům, v některých případech však i vlastním zákazníkům.

- *Poplatek za rychlou platbu* představuje odměnu za to, že společnost zákazníkům poskytuje možnost získat přístup k finančním prostředkům rychleji, než je tomu v rámci obvyklé platební praxe společnosti.
- *Poplatek za rating* je odměna hrazená za vypracování ratingu při navázání vztahu s klientem. Tento poplatek je vybírán za objasnění úvěruschopnosti zákazníka i odběratelů v jeho uvedených fakturách, tedy dlužníků.

Rozhodnutí Ústředního daňového výboru o předběžném posouzení ze dne 25. října 2022 vztahující se na období od 25. října 2022 do 31. prosince 2023

(18) Ústřední daňový výbor v projednávané věci společnosti vydal rozhodnutí o předběžném posouzení, které má totožný obsah, pokud jde o faktoring ve formě financování faktur i faktoring ve formě prodeje pohledávek. Poukázal na to, že poplatky, které společnost účtuje zákazníkům, podléhají DPH v rozsahu, v němž představují protiplnění za správu pohledávek a službu spočívající v jejich vymáhání. Podle Ústředního daňového výboru provize za poskytnutí financování, poplatek za limit, poplatek za rychlou platbu, poplatek za rating a zřizovací poplatek, které společnost vybírá, zčásti představují protiplnění za poskytnutí finanční služby osvobozené od DPH.

(19) Ústřední daňový výbor ve svém rozhodnutí uvedl, že od okamžiku, kdy jsou pohledávky postoupeny společnosti jako zajištění úvěru poskytnutého zákazníkovi nebo kdy je společnost odkoupí, lze úhradu faktur účinně provádět pouze ve prospěch společnosti. Společnost tedy provádí správu pohledávek a dohlíží na příchozí platby na jejich úhradu. Může rovněž plnit úkoly související s vymáháním pohledávek. V případě faktoringu ve formě financování faktur i v případě faktoringu ve formě prodeje pohledávek se v tomto ohledu jedná o poskytnutí služby podléhající DPH.

(20) Naproti tomu v rozsahu, v němž společnost svým zákazníkům nabízí financování v rámci limitu určeného pro daného zákazníka, se v případě faktoringu ve formě financování faktur i v případě faktoringu ve formě prodeje pohledávek jedná o finanční službu související s poskytnutím úvěru, která je osvobozena od DPH. Provize za poskytnutí financování, poplatek za limit, poplatek za rychlou platbu a poplatek za rating je třeba považovat za protiplnění za poskytnutí této finanční služby.

(21) Zřizovací poplatek je odměna za poskytnutí služeb souvisejících se zřízením a aktivací mechanismu financování pohledávek. Zřizovací poplatek je tedy protiplnění za poskytnutí jak služby podléhající DPH, tak služby osvobozené od DPH, a proto je třeba jej rozdělit na část podléhající DPH a část osvobozenou od DPH.

Předmět původního řízení

(22) Společnost A Oy se prostřednictvím svého kasačního opravného prostředku domáhá, aby Korkein hallinto-oikeus (Nejvyšší správní soud) zrušil rozhodnutí

Ústředního daňového výboru v rozsahu, v němž má tento orgán za to, že provize za poskytnutí financování, poplatek za limit, poplatek za rychlou platbu, poplatek za rating a zřizovací poplatek, které si společnost účtuje za faktoring ve formě financování faktur i za faktoring ve formě prodeje pohledávek, zcela nebo zčásti představují úplatu účtovanou za poskytnutí finanční služby, která je podle § 41 arvonlisäverolaki (zákon o DPH) osvobozena od DPH. V rámci nového rozhodnutí o předběžném posouzení je v tomto ohledu podle ní třeba uvést, že provize za financování a ostatní uvedené poplatky představují protiplnění za vymáhání pohledávek, správu pohledávek nebo za jiné služby podléhající DPH.

(23) Na podporu svého tvrzení společnost uvedla, že hlavním účelem faktoringu ve formě financování faktur je pomoc zákazníkům při správě jejich pohledávek, zajištění jejich úhrady a jejich vymožení. Provizi za poskytnutí financování a ostatní uvedené poplatky vybírané za tyto úkony je jako celek třeba považovat za protiplnění za poskytnutí služby podléhající DPH. Pokud mají být poplatky vybírané za tyto úkony do určité míry považovány za protiplnění za poskytnutí finanční služby osvobozené od DPH, může tomu tak být výlučně v případě poplatku za limit, protože pouze tento poplatek představuje odměnu za limit poskytnutý zákazníkovi, tedy za financování, které zákazník může získat na požádání, vyjádřenou procentním podílem.

(24) Podle společnosti se v případě faktoringu ve formě prodeje pohledávek nejedná o poskytnutí úvěru, protože společnost pohledávky od svých zákazníků odkupuje a mezi společností a jejími zákazníky nevzniká žádný závazkový vztah. V případě poskytnutí této služby není zákazníkovi poskytnut žádný kapitál. S ohledem na náplň této služby je třeba provizi za poskytnutí financování a ostatní uvedené poplatky, které jsou za ni vybírány, v plném rozsahu považovat za úplatu vybranou za poskytnutí služby podléhající DPH.

(25) *Veronsaajien oikeudenvälvontayksikkö* (Útvar finanční správy pro ochranu práv příjemců daňových výnosů) navrhuje, aby soud kasačnímu opravnému prostředku nevyhověl. Zákazník podle jeho názoru v případě faktoringu ve formě financování faktur ve prospěch společnosti zřizuje zástavní právo ke svým pohledávkám. Provize za financování a poplatek za limit jsou založeny na tom, že zákazník má možnost získat od společnosti úvěr zajištěný svými pohledávkami. Provize za financování vybíraná v případě financování faktur a ostatní dotčené poplatky podle něj tvoří protiplnění za poskytnutí úvěru.

(26) Podle útvaru finanční správy pro ochranu práv příjemců daňových výnosů společnost při faktoringu ve formě prodeje pohledávek vybírá odměnu za odkup fakturovaných pohledávek. V tomto ohledu se jedná o vymáhání pohledávek podléhající dani. Naopak provizi za poskytnutí financování a ostatní sporné poplatky lze s ohledem na rozsah poskytnutého plnění považovat za úplatu osvobozenou od DPH. V tomto ohledu dané poplatky představují protiplnění za poskytnutí kapitálu zákazníkovi. Ve prospěch osvobození od DPH hovoří skutečnost, že všechny uvedené poplatky souvisí s převodem peněžních

prostředků od společnosti na zákazníka. Tyto služby tedy lze považovat za plnění nesouvisející s koupí pohledávek.

Vnitrostátní právní předpisy a judikatura

Zákon o dani z přidané hodnoty 1501/1993

(27) Směrnice Rady 2006/112/ES ze dne 28. listopadu 2006 o společném systému daně z přidané hodnoty (dále jen „směrnice o DPH“) a dříve platná šestá směrnice Rady ze dne 17. května 1977 o harmonizaci právních předpisů členských států týkajících se daní z obratu – Společný systém daně z přidané hodnoty: jednotný základ daně (dále rovněž jen „šestá směrnice“) byly ve Finsku provedeny arvonlisäverolaki 20.12.1993/1501 (zákon o dani z přidané hodnoty 30.12.1993/1501, dále jen „zákon o DPH“) ve znění jeho pozdějších změn¹.

(28) Podle § 1 odst. 1 bodu 1 zákona o DPH se z prodeje zboží nebo poskytnutí služeb uskutečněného ve Finsku v rámci podnikatelské činnosti státu odvádí DPH.

(29) Podle § 18 odst. 2 zákona o DPH se za poskytnutí služby považuje provedení nebo jiné přenechání služby za úplatu.

(30) Podle § 41 zákona o DPH poskytování finančních služeb nepodléhá DPH.

(31) Podle § 42 odst. 1 bodu 2 zákona o DPH se za finanční službu považuje poskytování úvěrů a obstarání finančních prostředků jiným způsobem.

(32) Podle § 42 odst. 1 bodu 3 zákona o DPH se správa úvěrů osobou, která je poskytla, považuje za finanční službu.

Judikatura Korkein hallinto-oikeus (Nejvyšší správní soud)

(33) Ve věci, ve které Korkein hallinto-oikeus (Nejvyšší správní soud) vydal rozhodnutí *KHO 2013:129*², se daná společnost zabývala především faktoringem. Odkupovala od svých zákazníků pohledávky z faktur a v případě, že dlužníci neplnili své závazky, nesla riziko nesplacení. Jako úplatu za faktoringové služby faktoringová společnost od svých zákazníků vybírala roční poplatek za možnost využívat jejích služeb, paušální administrativní poplatek související s fakturami a odměnu vyjádřenou procentním podílem, která se odvíjela od výše pohledávek. S ohledem na ustanovení směrnice 2006/112/ES o DPH týkající se poskytování finančních služeb a vymáhání pohledávek, jakož i na judikaturu Soudního dvora týkající se jejího výkladu považoval Korkein hallinto-oikeus (Nejvyšší správní soud) činnost faktoringové společnosti za vymáhání pohledávek podléhající DPH,

¹ <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19931501?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=arvonliS%C3%A4vero%20laki> [pozn. překladatele: odkaz na konsolidované znění zákona o DPH ve finštině]

² <https://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/2013/201302530> [pozn. překladatele: odkaz na finské znění citovaného rozhodnutí]

na které se nevztahovalo osvobození poskytování finančních služeb od daně ve smyslu zákona o DPH a směrnice o DPH. Faktoringová společnost musela z ročního poplatku, administrativního poplatku a odměny stanovené procentním podílem, které vybírala od zákazníků, odvést DPH.

(34) Ve věci, ve které Korkein hallinto-oikeus (Nejvyšší správní soud) vydal rozhodnutí *KHO 2022:17*³, provozovala faktoringová společnost tzv. nepravý faktoring, při němž jí její zákazník postoupil své pohledávky z obchodního styku a ona mu zaplatila částku odpovídající postoupeným pohledávkám sníženou o úplatu vybíranou za tuto službu. Pohledávky z obchodního styku faktoringové společnosti sloužily jako zajištění částky vyplacené zákazníkovi. Faktury postoupené na faktoringovou společnost [*sic*] byly hrazeny na účet faktoringové společnosti a tato společnost rovněž převzala upomínání a vymáhání v případě prodlení dlužníka. Riziko nesplacení i nadále nesl zákazník a faktoringová společnost byla oprávněna vymáhat od svého zákazníka částku odpovídající výši pohledávky, pokud postoupená pohledávka z obchodního styku nebyla – v závislosti na smlouvě – uhrazena do 14 až 30 dnů po splatnosti. Za tuto službu faktoringová společnost po zákazníkovi požadovala odměnu stanovenou procentním podílem z výše pohledávek, tedy provizi, jakož i popřípadě administrativní poplatek související s fakturami.

(35) Korkein hallinto-oikeus (Nejvyšší správní soud) ve svém rozhodnutí KHO 2022:17 uvedl, že zákazníkovi dané společnosti byl na základě její služby poskytnut kapitál odpovídající výši jeho pohledávek z obchodního styku, ačkoli jeho vlastní zákazník dosud nezaplatil. V tomto ohledu byla činnost faktoringové společnosti ze své podstaty poskytováním úvěrů ve smyslu § 42 odst. 1 bodu 2 zákona o DPH, resp. poskytnutím úvěrů ve smyslu čl. 135 odst. 1 písm. b) směrnice o DPH. Korkein hallinto-oikeus (Nejvyšší správní soud) měl za to, že na službu spočívající v poskytování úvěrů ze strany faktoringové společnosti nelze pohlížet jako na vedlejší plnění ke službě spočívající ve vymáhání pohledávek a že službu spočívající v nepravém faktoringu, která zahrnuje poskytování úvěrů a vymáhání pohledávek, nelze pro účely DPH považovat za jediné nerozdělitelné hospodářské plnění. Daňový režim těchto služeb se určuje odděleně a samostatně. Faktoringová společnost proto nebyla povinna odvést z provize vybírané od zákazníka DPH, pokud tato provize představovala protiplnění za poskytnutí úvěru.

Příslušná ustanovení unijního práva a judikatura Soudního dvora

Směrnice 2006/112/ES o DPH

(36) Podle čl. 2 odst. 1 písm. c) směrnice o DPH je předmětem DPH poskytnutí služby za úplatu uskutečněné v rámci členského státu osobou povinnou k dani, která jedná jako taková.

³ <https://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/2022/202200313h> [pozn. překladatele: odkaz na finské znění citovaného rozhodnutí]

(37) Podle čl. 9 odst. 1 prvního pododstavce směrnice o DPH se „osobou povinnou k dani“ rozumí jakákoliv osoba, která na jakémkoli místě vykonává samostatně ekonomickou činnost, a to bez ohledu na účel nebo výsledky této činnosti. Podle druhého pododstavce se „ekonomickou činností“ rozumí veškerá činnost výrobců, obchodníků a osob poskytujících služby, včetně těžební činnosti, zemědělské výroby a výkonu svobodných a jiných obdobných povolání. Za ekonomickou činnost se považuje zejména využívání hmotného nebo nehmotného majetku za účelem získávání pravidelného příjmu z něj.

(38) Podle čl. 24 odst. 1 směrnice o DPH se „poskytnutím služby“ rozumí každé plnění, které není dodáním zboží.

(39) Podle čl. 135 odst. 1 písm. b) směrnice o DPH členské státy osvobodí od daně poskytnutí a sjednání úvěrů a správu úvěrů osobou, která je poskytla.

(40) Podle čl. 135 odst. 1 písm. d) směrnice o DPH členské státy osvobodí od daně činnosti včetně sjednávání týkající se vkladových a běžných účtů, plateb, převodů, pohledávek, šeků a dalších převoditelných cenných papírů, s výjimkou vymáhání pohledávek.

Judikatura Soudního dvora

Vymáhání pohledávek, zejména pravý faktoring a odkup pohledávek

(41) Soudní dvůr se v rozsudku ze dne 6. března 2003, MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring (C-305/01, EU:C:2003:377) zabýval režimem faktoringu v oblasti DPH. Tento rozsudek se týkal tzv. pravého faktoringu, při němž riziko nesplacení spojené s pohledávkami, které faktoringová společnost nabyla, přechází na tuto společnost bez práva postihu vůči jejímu zákazníkovi. Rozsudek obsahuje rovněž závěry týkající se nepravého faktoringu.

(42) Podle tohoto rozsudku musí být šestá směrnice 77/388/EHS vykládána v tom smyslu, že subjekt, který odkupuje pohledávky a přebírá riziko nesplacení a účtuje za to svým zákazníkům poplatky, vykonává hospodářskou činnost ve smyslu článků 2 a 4 šesté směrnice. Kromě toho hospodářská činnost subjektu, která spočívá v odkupu pohledávek a převzetí rizika nesplacení a za kterou tento subjekt účtuje svým zákazníkům poplatky, představuje „vymáhání dluhů“ ve smyslu čl. 13 části B písm. d) bodu 3 *in fine* šesté směrnice, a je proto vyloučena z osvobození od daně zavedeného tímto ustanovením.

(43) Z bodů 15 a 17 až 18 uvedeného rozsudku vyplývá, že faktoringová společnost byla povinna zákazníkovi uhradit jmenovitou hodnotu odkoupených pohledávek. Z platby byl odečten faktoringový poplatek ve výši 2 % nominální hodnoty a poplatek za nesplacení ve výši 1 %. Zákazník se rovněž zavázal platit faktoringové společnosti úroky. Mělo se za to, že situace nesplacení nastala v případě, že dlužnické podniky nezaplatily do 150 dní po splatnosti příslušné faktury.

(44) Podle bodů 49 až 50 a 52 rozsudku faktoringová společnost zákazníkovi poskytla službu, která v podstatě spočívala v tom, že zákazníka zbavila nutnosti vymáhat dluhy a rizika jejich nesplacení. Faktoringový poplatek a poplatek za nesplacení fakticky představovaly protiplnění za hospodářskou činnost vykonávanou faktoringovou společností, a to za služby, které poskytla zákazníkovi. Činnosti související s pravým faktoringem, jako jsou činnosti dotčené v uvedené věci, podléhaly DPH.

(45) Z bodu 75 daného rozsudku vyplývá, že výjimky z ustanovení obsahujícího zvláštní úpravu, tedy osvobození od daně, je třeba vykládat široce. V anglické a švédské jazykové verzi zahrnoval pojem *factoring* uvedený na konci čl. 13 části B písm. d) bodu 3 šesté směrnice pravý i nepravý faktoring. Z bodu 77 citovaného rozsudku vyplývá, že pojem „vymáhání dluhů“ [pozn. překladatele: respektive „vymáhání pohledávek“] použitý v ostatních jazykových verzích je třeba vykládat v tom smyslu, že zahrnuje všechny formy faktoringu. Je tomu tak proto, že z jeho objektivní podstaty vyplývá, že účelem faktoringu je v podstatě vymáhání a inkaso pohledávek. Proto je faktoring – bez ohledu na podmínky, za kterých je provozován – třeba považovat pouze za podřazený pojem obecnějšího pojmu „vymáhání dluhů“.

(46) Podle judikatury Soudního dvora zahrnuje pojem „vymáhání dluhů“ ve smyslu čl. 13 části B písm. d) bodu 3 šesté směrnice finanční operace směřující k zaplacení peněžního dluhu [viz rozsudek Soudního dvora ze dne 28. října 2010, Axa UK plc (C-175/09, EU:C:2010:646), bod 31, a výše uvedený rozsudek C-305/01, bod 78].

(47) Podle rozsudku Soudního dvora ze dne 14. července 2011, GFKL Financial Services (C-93/10, EU:C:2011:700), musí být čl. 2 odst. 1 a článek 4 šesté směrnice vykládány v tom smyslu, že subjekt, který odkoupí na své riziko rizikové pohledávky za nižší cenu, než je jejich jmenovitá hodnota, neposkytuje služby za protiplnění ve smyslu uvedeného čl. 2 bodu 1 a neprovádí hospodářskou činnost spadající do působnosti této směrnice, pokud rozdíl mezi jmenovitou hodnotou uvedených pohledávek a kupní cenou těchto pohledávek odráží skutečnou hospodářskou hodnotu dotčených pohledávek v okamžiku jejich postoupení.

(48) Soudní dvůr v bodech 21 a 22 uvedeného rozsudku odkázal na své rozhodnutí ve věci MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring a připomněl, že v rámci operace postoupení pohledávek dotčených ve věci, která vedla k vydání tohoto rozsudku, se postupník pohledávek zavázal postupiteli poskytnout faktoringové služby a jako protiplnění získal odměnu, a sice faktoringový poplatek a poplatek za nesplacení. Z popisu skutkových okolností věci GFKL Financial Services však na rozdíl od věci, v níž byl vydán rozsudek MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring, vyplývá, že postupník od postupitele neobdržel žádné protiplnění, v důsledku čehož bylo konstatováno, že ani nevykonával hospodářskou činnost ve smyslu článku 4 šesté směrnice, ani neposkytoval službu ve smyslu čl. 2 odst. 1 této směrnice.

Poskytnutí úvěrů

(49) Podle judikatury Soudního dvora jsou plnění osvobozená od daně podle čl. 135 odst. 1 písm. b) směrnice o DPH definována v závislosti na povaze poskytovaných služeb, a nikoli v závislosti na poskytovateli nebo příjemci služby, takže uplatnění těchto osvobození nezávisí na postavení subjektu, který tyto služby poskytuje (viz např. rozsudek Soudního dvora ze dne 17. prosince 2020, Franck (C-801/19, EU:C:2020:1049, bod 34).

(50) Podle bodu 35 rozsudku Franck (C-801/19) musí být konkrétně výraz „poskytnutí a sjednání úvěrů“ obsažený v uvedeném ustanovení vykládán široce, takže jeho dosah nemůže být omezen pouze na půjčky a úvěry poskytnuté bankovními a finančními institucemi. Takový výklad je totiž potvrzen účelem společného systému zavedeného směrnicí o DPH, kterým je zejména zaručit osobám povinným k dani rovné zacházení.

(51) V bodě 36 uvedeného rozsudku je konstatováno, že z judikatury Soudního dvora vyplývá, že poskytnutí úvěrů ve smyslu čl. 135 odst. 1 písm. b) směrnice o DPH spočívá zejména v poskytnutí kapitálu za odměnu. V bodě 37 tohoto rozsudku se uvádí, že ačkoli je taková odměna zajištěna zejména placením úroků, nelze vyloučit jiné formy protiplnění.

(52) Soudní dvůr v bodě 38 rozsudku ze dne 6. října 2022, [Szeif Krajowej Administracji Skarbowej,] (C-250/21, EU:C:2022:757), pokud jde o subparticipanta ve smyslu dohody dotčené v dané věci, uvedl, že okolnost, že subparticipant je vystaven potenciálním ztrátám, a nese tedy úvěrové riziko, je vlastní každé operaci poskytnutí úvěru, přičemž není důležité, že toto riziko vyplývá z toho, že dlužníci nesplatili pohledávky, z nichž výnosy jsou na něj převedeny, nebo z platební neschopnosti jeho přímého smluvního partnera.

Komplexní plnění a nedělitelnost plnění nebo samostatnost služeb

(53) V řadě rozsudků se Soudní dvůr zabýval otázkou, zda je dílčí plnění nebo úkony obsažené v jednom plnění v rámci uplatňování směrnice o DPH třeba považovat za jedno nebo několik plnění a jaký to má vliv například na zdanitelnost prodeje. Viz například rozsudky Soudního dvora ze dne 19. července 2012, Deutsche Bank (C-44/11, EU:C:2012:484); ze dne 2. července 2020, Blackrock Investment Management (UK) (C-231/19, EU:C:2020:513), a ze dne 25. února 1999, Card Protection Plan Ltd (CPP) (C-349/96, EU:C:1999:93).

Nezbytnost žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

(54) Korkein hallinto-oikeus (Nejvyšší správní soud) má za to, že faktoring ve formě financování faktur je třeba považovat za poskytnutí služby za úplatu spadající do oblasti působnosti směrnice o DPH. Korkein hallinto-oikeus (Nejvyšší správní soud) však do určité míry považuje za nejasné, jak je třeba vykládat ustanovení směrnice o DPH týkající se osvobození od DPH v souvislosti s různými poplatky, které jsou za tuto službu účtovány..

(55) Podle Korkein hallinto-oikeus (Nejvyšší správní soud) je výkladu zapotřebí, zejména pokud jde o uplatňování DPH na faktoring ve formě prodeje pohledávek dotčený v projednávané věci, a to s ohledem na různá ustanovení směrnice o DPH a judikaturu Soudního dvora týkající se jejich výkladu. Výkladu je zapotřebí, zejména pokud jde o otázku, zda je třeba mít za to, že faktor, který odkupuje pohledávky svých zákazníků, zákazníkovi zároveň poskytuje služby, které zčásti spadají do oblasti působnosti směrnice.

(56) Rozsudek vydaný ve věci C-305/01, MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring, a výklad, který Korkein hallinto-oikeus (Nejvyšší správní soud) převzal již v rozhodnutí KHO 2013:129, nasvědčují závěru, že poplatky, které společnost účtuje při faktoringu ve formě prodeje pohledávek, souvisejí s vymáháním pohledávek, a proto podléhají DPH. Tento výklad je však v několika ohledech problematický.

(57) Podle rozsudku vydaného ve věci C-93/10, GFKL Financial Services, nepředstavuje odkup rizikových pohledávek na vlastní riziko za nižší cenu, než je jejich nominální hodnota, poskytnutí služby za úplatu ve smyslu čl. 2 odst. 1 písm. c) a článku 9 směrnice o DPH, spadající do oblasti působnosti směrnice o DPH. I když se v případě faktoringu ve formě prodeje pohledávek dotčeného v projednávané věci nejedná o rizikové pohledávky, nýbrž o pohledávky splatné v budoucnosti, je předkládajícímu soudu i nadále nejasné, zda lze touto okolností vysvětlit odlišné závěry, ke kterým Soudní dvůr dospěl ve věcech C-305/01 a C-93/10. Totéž platí pro formální otázku, zda si strany zvlášť sjednaly určitou odměnu, nebo zda je tato odměna zohledněna přímo v kupní ceně za pohledávky.

(58) Provize za poskytnutí financování, kterou si v této věci účtuje společnost, je tím vyšší, čím delší je doba splatnosti dohodnutá pro fakturovanou pohledávku, která má být financována. Lze mít za to, že se v případě obou forem faktoringu jedná o položku, která má povahu úroku, a stejně jako Ústřední daňový výbor dospěl k závěru, že provize za poskytnutí u obou forem faktoringu představuje protiplnění za poskytnutí finanční služby. Alternativně by v případě faktoringu ve formě prodeje pohledávek rovněž bylo možné mít za to, že provize za poskytnutí financování pro účely DPH vůbec není poplatek, který společnost účtuje zákazníkovi, nýbrž opravná položka, jejíž pomocí se kupní cena pohledávky upravuje na její diskontovanou současnou hodnotu, tedy na její skutečnou hospodářskou hodnotu.

(59) Korkein hallinto-oikeus (Nejvyšší správní soud) poukazuje na skutečnost, že ve věci C-305/01, MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring, faktoringová společnost po svém zákazníkovi požadovala úroky i poté, co mu naučtovala paušální poplatky. Mezi faktoringovou společností a zákazníkem tedy i poté stále existoval vzájemný právní vztah. V případě, který je třeba vyřešit v projednávané věci, přechází, pokud jde o faktoring ve formě prodeje pohledávek, vlastnictví pohledávky spolu s rizikem nesplacení přímo ze zákazníka na společnost a společnost již poté zákazníkovi neúčtuje žádné úroky ani jiné úplaty. Opatření, která společnost podniká za účelem vymožení pohledávek, se tedy týkají její vlastní pohledávky.

(60) Korkein hallinto-oikeus (Nejvyšší správní soud) rovněž připomíná, že faktoring již není vedle vymáhání pohledávek výslovně uveden v žádné z jazykových verzí nyní platné směrnice 2006/112/ES o DPH.

(61) Podle Korkein hallinto-oikeus (Nejvyšší správní soud) se v rozsudcích C-305/01, MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring, a C-175/09, Axa UK, pokud jde o osvobození od daně v souvislosti s poskytováním finančních služeb, jednalo o výklad čl. 13 části B písm. d) šesté směrnice, a to zejména jeho bodu 3. Toto [ustanovení] odpovídá čl. 135 odst. 1 písm. d) platné směrnice o DPH. V uvedených rozsudcích naproti tomu nebylo posuzováno ustanovení o osvobození poskytnutí úvěrů od daně odpovídající čl. 135 odst. 1 písm. b) směrnice o DPH.

(62) Podle Korkein hallinto-oikeus (Nejvyšší správní soud) je třeba vyložit, zda se, zejména pokud jde i o tu část faktoringu, v jejímž případě má úplata, kterou obdrží faktoringová společnost, povahu úroku, jedná o poskytnutí služby spočívající ve vymáhání pohledávek podléhající DPH. Předmětem rozhodnutí ve věci C-305/01, MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring, nebyla povinnost odvést DPH z úroků zaplacených na základě denního stavu dluhů.

(63) Podle informací získaných v projednávané věci je faktoring ve finské daňové praxi bez ohledu na rozhodnutí Korkein hallinto-oikeus (Nejvyšší správní soud) KHO 2013:129 zčásti považován za vymáhání pohledávek podléhající DPH a zčásti za poskytnutí úvěrů nebo obstarání finančních prostředků jiným způsobem, které je osvobozené od daně. Rozhodnutí Ústředního daňového výboru o předběžném posouzení je s daňovou praxí uplatňovanou ve Finsku zjevně v souladu.

(64) Korkein hallinto-oikeus (Nejvyšší správní soud) ve svém rozhodnutí KHO 2022:17 ohledně nepravého faktoringu uvedl, že z judikatury Soudního dvora nelze dovodit, že poskytnutí úvěru v rámci faktoringu je součástí služby podléhající DPH a že služba poskytovaná pod označením faktoring ve všech případech podléhá DPH. O tom, zda určitá činnost podléhá DPH, nebo zda se jedná o finanční službu, která je zcela nebo zčásti osvobozena od daně, je třeba rozhodnout případ od případu s ohledem na povahu dané činnosti.

(65) V úvahu přichází, že faktoringová služba představuje v podstatě zčásti financování úvěrového typu, které není se zdanitelnou službou spočívající ve správě nebo vymáhání pohledávek, která je s faktoringem popřípadě spojena, spjata natolik těsně, aby obě tyto služby tvořily neoddělitelné plnění. Tak tomu je zejména v případě faktoringu ve formě financování faktur. Posouzení faktoringu jako činnosti, která v plném rozsahu podléhá DPH, by rovněž vedlo k odlišnému uplatňování DPH na různé činnosti v oblasti poskytování financování a úvěrů.

(66) Podle Korkein hallinto-oikeus (Nejvyšší správní soud) není režim faktoringu v oblasti DPH v jednotlivých členských státech jednotný. Rozdíly v daňovém režimu zjevně existují například mezi Finskem a Švédskem.

(67) Společnost stanovisko Ústředního daňového výboru v řízení před Korkein hallinto-oikeus (Nejvyšší správní soud) napadá v rozsahu, v němž má tento orgán za to, že provize za poskytnutí financování, respektive ostatní poplatky účtované zákaznickému podniku představují protiplnění za finanční službu osvobozenou od daně, která souvisí s poskytnutím úvěru. Podle názoru společnosti jsou faktoring ve formě financování faktur i faktoring ve formě prodeje pohledávek v plném rozsahu správou a vymáháním pohledávek, které podléhají DPH.

(68) Podle § 42 odst. 1 bodu 2 zákona o DPH je finanční službou osvobozenou od daně nejen poskytování úvěrů, ale i obstarání finančních prostředků jiným způsobem.

(69) V ustanovení směrnice o DPH o osvobození od daně není obstarání finančních prostředků jiným způsobem zmíněno. Pokud by směrnice měla být vykládána v tom smyslu, že se osvobození od daně nevztahuje na odměny dotčené v projednávané věci, nebylo by tedy zřejmě možné vykládat vnitrostátní zákon v plném souladu se směrnicí. V takovém případě by rovněž mohlo být nutné ověřit, zda jsou dotyčná ustanovení směrnice natolik jasná a bezpodmínečná, že jim na žádost osoby povinné k dani musí být přiznán přímý účinek.

(70) Vzhledem k tomu, že pro vyřešení projednávané věci je nezbytný výklad čl. 2 odst. 1 písm. c), čl. 9 odst. 1 a čl. 135 odst. 1 písm. b) a d) směrnice o DPH, je třeba požádat Soudní dvůr o rozhodnutí o předběžné otázce.

(71) Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce lze omezit na provizi za poskytnutí financování a zřizovací poplatek. Až bude v tomto ohledu jasný správný výklad unijního práva, může Korkein hallinto-oikeus (Nejvyšší správní soud) na základě tohoto výkladu posoudit argumentaci týkající se ostatních odměn.

(72) Ohledně žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce předložené Soudnímu dvoru byly vyslechnuty společnost A Oy a útvar finanční správy pro ochranu práv příjemců daňových výnosů.

Předběžné otázky

1. V případě, že faktoringová společnost od zákazníka odkupuje fakturované pohledávky splatné v budoucnosti takovým způsobem, že riziko nesplacení těchto pohledávek přechází ze zákazníka na tuto společnost (faktoring ve formě prodeje pohledávek):

a) Musí být provize za poskytnutí financování, která je vyjádřena procentním podílem a je účtována za každou pohledávku, na kterou se vztahuje smlouva, považována za opravnou položku kupní ceny vázící se k odkupu pohledávek, respektive za jinou položku nespádající do oblasti působnosti směrnice o DPH, nebo

b) musí být čl. 2 odst. 1 písm. c) a článek 9 směrnice o DPH vykládány v tom smyslu, že společnost svému zákazníkovi oproti provizi za poskytnutí

financování uvedené v bodě 1 písm. a) poskytuje úplatnou službu spadající do působnosti směrnice o DPH?

2. Musí být paušální zřizovací poplatek, který je v rámci faktoringu ve formě prodeje pohledávek zákazníkovi účtován za zřízení a aktivaci faktoringového mechanismu, považován za protiplnění za poskytnutí služby spadající do oblasti působnosti směrnice o DPH zákazníkovi?

3. Pokud musí být odměny uvedené v bodech 1 nebo 2, účtované v rámci faktoringu ve formě prodeje pohledávek, považovány za protiplnění za poskytnutí služby spadající do působnosti směrnice o DPH:

a) Musí být čl. 135 odst. 1 písm. b) směrnice o DPH pojednávající o poskytnutí úvěrů nebo čl. 135 odst. 1 písm. d) této směrnice pojednávající o činnostech týkajících se plateb nebo pohledávek, vykládány v tom smyslu, že je provizi za poskytnutí financování účtovanou zákazníkovi nebo zřizovací poplatek třeba považovat za protiplnění za poskytnutí služby osvobozené od daně, nebo

b) musí být čl. 135 odst. 1 písm. d) směrnice o DPH vykládán v tom smyslu, že se jedná o protiplnění za vymáhání pohledávek, které je třeba považovat za poskytnutí služby podléhající dani, respektive o protiplnění za poskytnutí jiné služby podléhající dani?

4. V případě, že faktoringová společnost poskytuje svým zákazníkům financování formou poskytnutí úvěru takovým způsobem, že fakturované pohledávky zákazníka slouží jako zajištění financování poskytnutého společností (faktoring ve formě financování faktur):

a) Musí být čl. 135 odst. 1 písm. b) směrnice o DPH pojednávající o poskytnutí úvěrů nebo čl. 135 odst. 1 písm. d) této směrnice pojednávající o činnostech týkajících se plateb nebo pohledávek, vykládány v tom smyslu, že provizi za poskytnutí financování účtovanou zákazníkovi za každou pohledávku, na kterou se vztahuje smlouva, a paušální zřizovací poplatek za zřízení a aktivaci faktoringové smlouvy je třeba přinejmenším zčásti považovat za poskytnutí služby osvobozené od daně, nebo

b) musí být čl. 135 odst. 1 písm. d) směrnice o DPH vykládán v tom smyslu, že se jedná o protiplnění za vymáhání pohledávek, které je třeba považovat za poskytnutí služby podléhající dani, nebo o protiplnění za poskytnutí jiné služby podléhající dani?

5. Je v případě, že je provizi za poskytnutí financování nebo zřizovací poplatek účtované v rámci faktoringu ve formě prodeje pohledávek nebo faktoringu ve formě financování faktur na základě bodu 3 nebo 4 třeba v plném rozsahu považovat za protiplnění za poskytnutí služby podléhající dani, zdanitelnost dané služby zakládající se na uvedené směrnici natolik jasná a bezpodmínečná, že jí na návrh osoby povinné k dani musí být

přiznán přímý účinek, i když se osvobození od daně podle vnitrostátního zákona o DPH vedle poskytování úvěrů vztahuje i na obstarání finančních prostředků jiným způsobem?

Po obdržení rozhodnutí Soudního dvora o výše uvedených předběžných otázkách Korkein hallinto-oikeus (Nejvyšší správní soud) v této věci vydá konečné rozhodnutí.

Korkein hallinto-oikeus (Nejvyšší správní soud):

[*omissis*]

PRACOVNÍ DOKUMENT